

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Megjelenik naponként reggel, kivéve hétfőn.

Előfizetési árak:

Helyben: Egész évre 16 kor., fél évre 8 kor., negyed évre 4 kor.
Vidékre: Egész évre 20 kor., fél évre 10 kor., negyedévre 5 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

POLITIKAI NAPILAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

LAPTULAJDONOSOK:

Dr. JANIGA JÁNOS és Dr. VOJNICH GYULA.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája.

Szerkesztőségi telefon: 119.

Kiadóhivatal:

KLADÉK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 5. sz.

A kiadóhivatali telefon száma: 62.

A kamarás úr és a liberalizmus.

Idáig juttatta a liberalizmus a parlamentet, mondta tegnap Rakovszky István. Idáig, értsd: a Tisza indítványáig! Hát a kamarás úr sokkal tágabb látóhatáru parlamentair, hogysem ne volna tisztában a liberalizmus igazi fogalmával. Taktikának azonban jó a liberalizmus szokott téves értelmét a kormánypárt mindenkor politikai magatartását venni föl és e hamis cégér miatt az igazi cégtulajdonost szidni. A kamarás úr hű maradt politikai iskolájához, melynek mottója a calumniare audacter.

Ezuttal a rendszerint jó taktika sem vágott be. Olyan élesszemű, szevedélyes vadászember, aminő a kamarás úr, ne látná azt, amit mindenki lát, hogy a kormánypárt sorai Tisza indítványa miatt bomladoznak. Nemcsak a disszidensek, hanem Andrassy Gyulának és Széll Kálmánék sem vállalnak szolidaritást a szólásszabadság korlátozásával. Tehát a kormánypárt nem „juttatta idáig” a parlamentarizmust, hanem egy erős férfi. Sőt ő sem juttatta még sehova, csak megkísérelte, hogy munkaképes állapotba juttassa.

Galád játék és vakmerő ravaszág azonban egy világtörténelmi fejlődési processusnak, a politikai spencerizmusnak, egy parlamenti párt hatalmi elméletével való öntudatos azonosítása és emez azonosítás révén kompromittálási kísérlete. Esetleges, hogy mindakettőt sokan azonos névvel jelölik. Gyakran tapasztalható a nevek, a fogalommegjelölések helycseréje. Nehéz is aztán az emberekből kivenni a már megszokott névhasználatot, mert az emberek a szavak rabszolgái és több kevesebb ortodoxia élettani szükségszerűség.

Sokan meg sem tartották a Libe-

ralizmus szóra keresztelt fogalom keresztelőjét. Tehát nem a Liberalizmustól magától, sem közel rokonaitól tudják, ki ő voltakép. De a kamarás úr jól tudja és csupán kortesfogás kedvéért csürcsavarja. Ugye kamarás úr, a liberalizmus a haladás. Semmi egyházpolitikaide nem tartozik. Semmi köze ide a kormányképes meg kormányképtelen ellenzék uralomra juthatásának, vagy az uralomból való kizártságának. Semmi husosfazék és semmi 67: XII. Egyedül és csupán csak a haladás. Ez a nemes, sőt fönséges, igazi világtörténelmi liberalizmus. Utjelzői Szokratesz, Jézus, a reformáció, a francia forradalom, a socializmus. Van mellette létjogosultsága a kamarás urak irányának, de csak mint kerékkötőnek, hogy ne rohanjon vesztébe örült rohammal a Liberalizmus.

Ezzel a liberalizmussal nem csak nem ellenkezik, de sőt lényege, hogy Rákóczy hontalan hamvait a magyar anyaföldnek adjuk vissza és kitagadott szellemét visszahonosítsuk. Ez a liberalizmus kivonult Kossuth temetésére és ádáz ellensége a hitbizományoknak és mindenrendű latifundiumok kiváltságainak.

Ha ebből a szempontból nézve mondta volna a kamarás úr Tisza indítványára az „á bas!”-t, Wlasics Gyula dr. szívesen szoritja meg a kezét. Mert a kik nagy szempontok színvonalára felemelkedni képesek, azok ott levetik magukról a pártok egyenruháit. A tolsztoji ember áll a tolsztoji emberrel szemben.

Azonban Rakovszky cs. és kir. kamarás úr azt mondta hogy a liberalizmus juttatta idáig a parlamentet. Jelezni akarta e szóval a parlamentünkben évtizedek hosszú sora óta, hála Isten, uralkodó pár-

tot; és kompromittálni akarta nem e pártot, hanem az általa — habár nem tökéletes elvi tisztaságában — képviselt magas koncepcióju eszmét.

Ráismerünk a pártra, melynek a kamarás úr lelke és amelynek iskolája fufang és erőszak. Erőszak, amely a kegyszerek megtagadásával fenyegetőzik. Fufang, amely ime egy eszmét akar pellegérré állítani egy ember pellegérré állításával.

A néppárt-rend kamarás-nagy mesterét egyébként figyelmeztethette volna valaki, hogy ha odafönt még egy hét előtt labanckodott, ne kuruckodjék most idelent. Mert király és nemzet előtt egykép diszkreditálja magát és pártját.

s. b.

A szabadelvűpárt ma este értekezletet tart, amelyen hír szerint komoly férfiak fognak felszólalni Tisza indítványa ellen. Tisza részletesen nyilatkozni fog az indítvány tartalmáról.

Ma este tart értekezletet a disszidensek csoportja is, amelyen kijelentik az obstrukcióhoz való csatlakozásukat.

A bodajki választás. Ma tartották a bodajki választókerületben a képviselőválasztást. Széchényi Viktor gróf, a szabadelvűpárt jelöltje és Perczel Béla néppárti jelölt küzdöttek a mandátumért. Déli 12 órakor előbbinek 559 utóbbinak 310 szavazata volt.

Audienciák. Hire jár, hogy a király legközelebb Széll Kálmánt és gróf Andrassy Gyulát kihallgatáson fogadja. Gróf Andrassy állítólag már holnap Bécsbe utazik.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése

— Saját tudósítónktól. —

Háromnegyed tizenegy felé járt az idő, amikor Perczel Dezső megnyitotta az ülést.

Holló Lajos úgy találta, hogy nincsen rendben a jegyzőkönyv. A Rákóczi hamvai hazahozatala helyett azt állítja a protokollum, hogy a nagy kuruc fejedelem hamvai hazaszállításáról volt szó. Ez pedig nem helyes kifejezés. Perczel elnök megnyugtatta Hollót.

Lengyel Zoltán egyelőre tíz indítványt terjeszt be, többek közt óhajtottá, hogy a

jegyzőkönyvben a számok betűkkel irassanak ki, viszont a betűk számokkal ahelyett, hogy megkezdették az ülést, álljon így: hogy hozzákezdtek, március helyett így legyen: tavaszeli és így tovább.

Percel Dezső szikrázó szemekkel vette át a nagy paksamétát. Neki állt a böngészésnek s konstata, hogy akadt az indítványok között olyan is, amely már tavalyi fejles. Így mindjárt az első, hogy 1904. év úgy irassék ezerkilencszáznegy. Ilyenfajta indítványt már elvetett a Ház. Lengyel hevesen disputált. *Percel* aktákkal vitatkozott, végre is az első indítványt elejtették. Jött a második: március helyett tavaszeli. Ugyanilyen előzmények után afelett szavazott is a Ház. Előbb azonban *Eitner* Zsigmond a házszabályok értelmében öt perc szünetet kér. Meg is kellett adni. Negyed tizenkét óra elmult, amikor elintézték a tíz indítványt.

Ezzel végre hitelesítették is a jegyzőkönyvet, az elnök jelenthette, hogy *Khuen-Héderváry* miniszter lemondott a temesvári mandátumáról. *Madarász* József kifogásolta, hogy a megbízólevél kifejezés helyett az idegen mandátum szavat használják. Megéljeneztek érte,

Ugron Gábor napirend előtt elmondta, hogy az országban a honvédtisztek között 240 markos legényt keresnek. Kérde: mire való ez a pályázat, amelynek célja mindenki előtt ismeretes. Talán a parlamentet akarják velük megvédelmezteni. (Nagy derűtség.)

Miután még *Gál Sándor*, a bíráló-bizottság tagja letette az esküt, áttértek a tegnapi maradt névszerinti szavazások elintézésére.

Negyed egy óra mult, mire végeztek a szavazással. 47 szavazat esett *Lengyel* indítványára, 132 ellene.

Holló Lajos: a házszabályokhoz kíván szólni, de kéri a Ház engedélyét, hogy beszédében egyéb dolgokkal is foglalkozhassék. Nem engedték meg, erre következett — a névszerinti szavazás.

Molnár Jenő kéri a Házat, hogy mivel hosszabb beszédet akar tartani, beszédét holnap mondassa el.

Az ellenzék ennek eldöntésére névszerinti szavazást kér. A többség a kérést elutasítja.

Ugyanez a procedura ismétlődik *Lovász* és *Eitner* Zsigmond hasonló tárgyú kérelmére.

Az elnök indítványozza, hogy tűzzék ki a holnapi ülés napirendjére Tisza indítványának indokolását. Az indítvány fölött a Háznak egyszerű szavazással kell döntenie.

A többség elfogadta az elnök javaslatát, előbb azonban *Polónyi* és Tisza közt szóváltás volt.

Polónyi azt mondja, hogy az indítvány az elnökből rendőri közeget csinál. A pártközi paktumban ígerte a miniszterelnök, hogy nem nyul az alkotmánygaranciákhoz. Itt árulás történt a nemzet ellen.

Tisza erre azt feleli, hogy nem ígért semmit. Tagadja, hogy csupán pártközi megállapodással lehetne a házszabályokhoz nyulni.

Az ülés 1/4 órakor ért véget.

Orosz-japán háboru.

Vladivosztk ostroma.

A Standardnak Pétervárról tegnapi kelettel azt táviratozzák, hogy a lap pétervári tudósítója arról értesül, hogy *Miklós* cár táviratot kapott, melyben az áll, hogy a japánok

egész nap ostromolták Vladivosztkot, de nagy kárt nem tettek. A távirat továbbá azt jelenti, hogy egy vagy két japán cirkálóhajó elsüllyesztett.

Japán és Korea.

A Kölnische Zeitungnak jelentik Pétervárról, hogy a koreai követ az ujságírók előtt a leghatározottabban megcáfolta azokat a hireszteléseket, hogy Japán és Korea között szerződés jött létre. Korea vonakodik ilymódon megsérteni a semlegességet, mert az szabad kezet adna Oroszországnak.

Kína semlegessége.

Jellemző Kína semlegességére nézve, hogy az utóbbi napokban a Pecsili vidékén nagy kínai lovascsapatokat vontak össze. A hadviselő feleknek gyanus volt ez a csapatösszpontosítás és mind a két hatalom felvilágosítást kért a kínai kormánytól, mire a Pecsili mentén abbahagyták a kínai csapatok összevonását. A két hadviselő fél újabb tiltakozása következtében a kínai kormány ünnepélyesen biztosította Oroszországot és Japánt, hogy szigorúan meg fogja óvni semlegességét. Ennek a nyilatkozatnak őszinteségében itt nagyon kételkednek.

Békehangok.

Pétervári körökben remélik, hogy a háboru mielőbb véget ér, és a *hágai békebiróság elé terjesztik* a két háborus fél ügyét. A japánokat kapacitálni fogják, fogadják el a békebiróság döntését.

A D. M. K. E. első igazgatósági ülése.

Tegnap délelőtt tartotta meg a Délvidéki Magyar Közművelődési Egyesület az első igazgatósági ülését, melyen nagy számmal vettek részt a tagok és azok sorában a vidékiek is. kiknek lelkes érdeklődése ebből is nyilvánvaló.

Rónay Jenő lendületes és a *Demke* céljait és programját tömören összefoglaló beszéddel nyitotta meg az igazgatóság ülését. Jelenti, hogy *Apponyi* gróf sürgönyileg kíván a legjobb sikert az egyesületnek és sajnálja, hogy személyesen el nem jöhet. Ugyancsak sürgönyileg mentette ki távolmaradását *Falk* Miksa és még többen.

Nagy örömmel jelenti az elnök *Petheő* János temesvári posta- és taviradai igazgató levelét, melyben mintegy ezer tagnak és 3000 korona befolyt összegnek küldését tudatja. Az igazgatóság hálás köszönettel vette azt tudomásul és *Petheő*höz köszönő levelet intéz.

A tárgysorozatra térve, ismerteti elnök aé egylet első negyedévi működését.

Fabinyi Ferencz kir. táblai elnök indítványára az igazgatóság hálás köszönetét fejezi ki az elnökségnek eddigi, már is buzgó tevékenységéért.

Az elnök általánosan helyeselt indokolással terjeszti elő a folyó évre szóló költségvetést, melyet a tisztikar hét csoportra osztva állapított meg. E hét pont minden ágát felkarolja az egyesület életében előforduló működésnek és így maga a költségvetés hü képét tárja föl a kifejtendő akciónak. Mintegy 30 ezer korona kiadást irányoz elő a budget, amire fedezetül szolgálna a közoktatási, kereskedelmi és földmívelési miniszterektől remélt, mintegy 22 ezer korona államsegély. *Vass* Károly hozzászólása

után az igazgatóság elfogadta a költségvetést azzal, hogy a kiadások csak az államsegélyek engedélyezése után lesznek utalványozandók.

Az ügyrendet vita nélkül elfogadta az igazgatóság.

A bizottságok megalakításáról azok elnökei referáltak, aztán az elnök a tisztikar több javaslatát terjesztette elő.

Első sorban *Ottovay* Károly indítványára az egész délvidéken terjesztendő naptár kiadásának programját és költségvetését megállapító bizottságot küldenek ki.

Rónay Jenő elnök érdekesen megokolt indítványt terjesztett elő, hogy az *Alduna* árterében levő 13 ezer hold kincstári földre kérje a *Demke* a földmívelési minisztertől a hosszabb keresztülviteli programmal tervben levő ármentesítés gyors megoldását és magyar községek telepítését, vagyilagosan pedig azt hogy a kincstár a *Demkének* adja el a birtokot, mely aztán az ármentesítés és telepítés keresztülviteléről gondoskodni fog.

Az igazgatóság megadja a fölhatalmazást hogy a kiválóan fontos telepítés mielőbbi megvalósítása érdekében az Egyesület fölterjesztést tegyen.

Littke pécsi pezsgőgyáros saját gyártmányai bruttó jövedelméből 5%-ot ajánlott föl az egyesület javára Egyszersmind belépett az egyesület alapító tagjainak sorába.

Ugyancsak ajánlatok érkeztek különféle gyártmányokra vonatkozólag.

Az igazgatóság megbizta az elnökséget, hogy mindezekkel letárgyalván az ajánlatokat, azok elfogadása fölött saját hatáskörében döntsön.

Rónay Jenő elnök azt a kérdést vetette föl, miként kíván az igazgatóság a közgyűlés helyéről intézkedni.

Steiner Ferenc jelzi, hogy a *Demke* temesvári fiokja közelebb megalakul és a legnagyobb szeretettel fogja előkészíteni a *Demke* közgyűlésnek Temesvárt való megtartását.

Az igazgatóság az elnökséget bizta meg, hogy a délvidéki városoktól beérkező meghívások figyelembe vételével a gyűlés helyéről határozzon és illetőleg erről idejekorán előterjesztést tegyen.

HIREK.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter *Voda* József ujvidéki törvényszéki díjnokot a szablyai kir. járásbirósághoz irnokká nevezte ki.

— **Uj joggyakornok.** A szegedi kir. ítélő tábla elnöke *Brommer* Ödön nagy-kikindai járásbirósági díjtalan joggyakornokot a vezetése alatt álló ítélő tábla kerületébe díjas joggyakornokká nevezte ki.

— **Március 15-e a Gazdakörben.** A szabadkai Gazdakör mint mint minden évben az idén is megüli a sajtószabadság emlék-ünnepét. Március 14-én a kör saját helyiségében társas vacsorát rendez. A kör tagjai ezuton is felhivatnak, hogy minél nagyobb számban való megjelenésükkel emeljék az ünnepi estély fényét.

— **A D. M. K. E. osztályai.** A belügyi kormány által megerősített alapszabályok szerint a közművelődési egyesület kebelében öt különböző osztály alakul abból a célból, hogy a kulturegyesületnek magasztos föladatai megoldásában üdvös, helyes eszmék fölvetése által segítségére legyenek. E célból

közművelődési, pénzügyi, gazdasági, kereskedelmi és ipari osztályok alakítottak. A közművelődési osztály elnökei lettek: Csajthay Ferenc, a Budapesti Hirlap felelős szerkesztője, Szentkláray dr. kanokok (Temesvár), Gaál Endre dr. Szeged város kulturszenátora. Alelnökei: Tömörkény István író, (Szeged), Szabolcska Mihály, temesvári pap, költő és Gozdsu Elek, zombori kir. törvényszéki elnök író. Gazdasági osztály elnökei: Vásárhely, László országgyűlési képviselő (Arad), Latinovics Géza országgyűlési képviselő (Zombor), Bagáry Pál, kerületi állattenyésztési felügyelő (Szeged). Pénzügyi osztály elnökei: Vass Károly bankigazgató, Prokisch Ferenc, ó. m. bankfőnök (Szeged), Fáy Antal takarékpénztári igazgató (Hódmezővásárhely). Alelnökei: Sutas Ferenc, királyi tanfelügyelő (Lugos), Balassa Henrik bankigazgató (Ujvidék), Deéssy Béla, bankigazgató (Szeged). Kereskedelmi osztály elnökei: Perjéssy László, állami felső kereskedelmi iskolai igazgató (Szeged), Kunec Ignác, kereskedő (Szabadka), Schlauch Károly (Szeged). Alelnökei: Zsujevics Ernő igazgató (Zombor), Patzauer Sándor és Ottovay Károly szegedi gyárosok. Ipari osztály elnökei: Back Bernát, szegedi gyáros, Bauer Gyula gyáros (Hódmezővásárhely), Ákos Arnold királyi iparfelügyelő (Szeged). Alelnökei: Rainer Károly, Pálfi Dani gyárosok (Szeged) — Délmagyarország kulturájának, kereskedelmének, iparának legjelesebb erőiből kerültek ki az egyes osztályok tagjai.

— **Meghívó.** a „Szabadkai Sport Egylet” 1904. évi március 24-én d. u. 5 órakor tartja az egyleti helyiségében (központi elemi iskola tornacsarnok) 11-ik évi rendes közgyűlését melyre az egyleti tagoktisztelettel meghívotnak. Tárgy: 1.) Elnöki megnyitó. 2.) Közgyűlési jkv. hitelesítésére két tag kiküldése. 3.) Évi jelentés. 4.) Zárszámadások, a számvizsgáló bizottság jelentése és a felmentvény megadása. 5.) Az új tisztikar megválasztása. 6.) A jövő évi költségvetés megállapítása. 7.) A három tagu számvizsgáló bizottság megválasztása. 8.) A női torna kör osztályának megerősítése. 9.) Indítványok az alapszabályok 34 §. 14-ik pontja értelmében. A közgyűlés a megjelent tagok számra való tekintet nélkül határozat képes. A választmány.

— **A halas—bácsalmás—rigyical vasut** néhány hét előtt adatott át a forgalomnak. Most a budapesti Kereskedelmi bank alkudozásokat folytat a részvények átvétele végett, melyekre elővételi joga van.

— **A rendőrség figyelmébe.** Ma délután 2 óra tájban majdnem végzetessé válható jelenetnek voltak sokan szemtanúi a Damjanich-utcában. A Vörös ökör iskola előtt, épen abban az időben, a mikor az iskolás gyermekek igyekeztek az iskola épület felé, egy megvadult tehén rontott a kövezetről az aszfaltra. A bős állatnak, a melyet egy kis inasgyerek hajtott, — a szarva és a lába volt egy kötéllel összekötve, de oly lazán, hogy az épen nem akadályozhatta meg abban, hogy veszedelmet idézhessen elő és csupán a szerencsés véletlennek köszönhető, hogy emberhalál nem történt, mert két kis gyermeket is elütött iramodásában, az egyiket a földhöz ütötte, de épen a kötél érte a gyermeket, úgy hogy eltaszította és így komolyabb sérülést nem szenvedett, a másik gyermeket a falhoz lökte és szerencsére az ijedségen kívül ennek sem történt baja. E hasonló jelenetek ismétlődésének elhárítására szigorú intézkedést kérünk, miért nem lehetne kényszeríteni a mészárosokat, hogy a marhákat ne épen a legforgalmasabb utcákon hajtassák keresztül és miért ne olyan

egyén felügyelete alatt, aki szükség esetén azt megfékezni képes lenne. Ennyi előrelátást bizony megkövetel a közbiztonság.

— **Csöd.** A zombori kir. törvényszék közölni teszi, hogy *Vécsey* Károly nyug. megyei alszámvevő ellen a csődöt megnyitotta. Csődbiztosul dr. *Markovith* Lajos törvényszéki bírő, tömeggondnokul dr. *Guttman* Zsigmond, helyettesévé *Kozma* László zombori ügyvédek nevezettek ki.

— **Gyanus halálozás.** Kopasz Julesa 33 éves cselédleányt tegnap súlyos betegen viték a mentők a közkórházba, a hol az ügyeletes orvos alapos vizsgálat után konstatálta, hogy a súlyos betegség abortus következménye. Mielőtt azonban a szükségessé vált operáció megtörténhetett volna, a szerencsétlen leány meghalt. A rendőrség az előnyomozást megindította a gyanus halálozás előzményeinek tisztázása végett. A hullán a törvényszéki boncolást ma délután eszközölték.

— **Hirtelen halál.** Hirül adtuk, hogy Bosnyák József 66 éves napszámos tegnap hirtelen meghalt. Ma délután tartották meg a rendőri boncolást, a melyen megállapították, hogy a halál közvetlen oka szívszélhűdés volt.

— **Cimbalom oktatás.** *Zsiga* Gyula helybeli elsőrendű cimbalom zenész előnyös feltételek mellett cimbalom tanításra ajánkozik.

— **Tombola.** Holnap, szerdán este az „Otthon” kávéház helyiségében ismét tombola lesz. Az izléses és értékes nyereménytárgyak Lövy testvérek kirakatában láthatók. Az estélyen Hasy Kálmán teljes zenekara szóraztatja a közönséget.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Kijátszott hitelezők.

Engl Bernát és Krausz Miksa helybeli bornyagykereskedők foglalást vezettek Bisztricky Ferenc kiskereskedő ellen 300 korona követelésük biztosítására. A végrehajtást szenvedett azonban a lefoglalt borokat a foglalás után kimérte és a hordókon is tudott, miért is hitelezői fenytő feljelentést tettek ellene. A mai tárgyaláson vádlott azzal védekezett, hogy az árut hitelezői kielégítése végett adta el és a hordókat, a melyek kölcsönben voltak nála, tulajdonosaiknak visszaadta. A törvényszék a védekezést részben elfogadva, vádlottat sikkasztás vétségében mondotta ki bűnösnek és 14 napi fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

Betörő cigányok.

Mult évi november hó 18-án Bácsalmáson Kolompár István, János, Kálmán és Máté kóbor cigányok betörték Danczinger Jakab bácsalmási lakos házába és azt teljesen kifosztották. A betörésre a vád szerint Petrovics Katalin nevű koldus asszony biztatta volna őket. A kir. törvényszék a mai főtárgyalás alkalmával Kolompár Istvánt és Kálmánt betöréses lopás büntette miatt a 92. §. alkalmazásával 8 havi börtönre, a másik kettőt pedig bűnrészesség miatt 6 havi börtön büntetésre ítélte. A felbujtás miatt vád alá helyezett Petrovics Katalint azonban, a vádbeli cselekmény nem lévén beigazolhatófelmentette. Az ítélet ellen valamennyien felbeveztek.

Megsértett ügyvéd.

Ily címen lapunk vasárnapi számában megírtuk, hogy Vermes Béla sértő kifejezé-

sekkel illette Sztojkovits György ügyvédet azon eljárásáért, hogy fedett fővel lépett be Vermes lakására.

Sztojkovits György kérésére azzal egészítjük ki ezen közleményünket, hogy árverés alkalmával történt a kérdéses eset; hogy a szoba, amelyben az árverés lefolyt, teljesen kihült és hogy a szobában mások is, sőt maga Vermes Béla is fűdött fővel voltak. Sztojkovics ügyvéd a járásbiróság felmentő ítélete ellen felebbezést jelentett be.

LEGUJABB.

Lónyai Stefánia pöre.

Mint Brüsszelből jelentik, az ottani törvényszék előtt *Lónyai* Stefánia grófnő és atyja Lipót belga király között folyó örökösödési perben ma tartották meg a perbeszédet. *Janson* Pál, Lónyai Stefánia ügyvédje szerint a királynak a magánjog értelmében nem volt joga a kitagadáshoz; halványuljon már el egyszer a király alakja és lépjen előtérbe az apa. *Wiener* szenator megtámadja *Janson* gögös érvelését és Lónyai grófnőre nézve elutasító ítéletet kér. Az ítélet kihirdetése honapra várható.

A szerb bizottság és a háború.

A szerb macedon bizottság, amelynek élén Athanaskovics tábornok áll, tegnapi ülésén elhatározta, hogy abbahagyja működését. A bizottságot erre az indította, hogy a mozgalom a keletázsiai háboru kitörése óta Szerbia ellen irányul és Bulgáriának kedvez. A szerb bizottság megszüntette a tárgyalásokat a bolgár bizottsággal s most már csak egy ülést fog tartani, hogy elhatározza, mi történjék a gyűjtött pénzzel s a negyven lázadó bolgárral. Valószínű, hogy ezeket a bolgárokat vissza engedik Bulgáriába vagy Macedóniába.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde.

Kálnoky és Simon gabonaterménykereskedő cég tudósítása.

— Március 5. —

Ma készbuza gyenge vételkedv és jobb kínálat mellett 5 fillérrel olcsóbb volt.

Forgalom 8000 mm. Rozs, zab, tengeri nyugodt.

A határidő-üzlet.

A határidőüzlet gyenge és lényegesen olcsóbb amerikai jegyzésekre lanyhán indult és az árak tetemesen visszaestek. Dél felé kissé javultak az árak.

	Déli zárlat	Esti zárlat
Buza apr.-re	852—853	853—54
Buza okt.	844—845	846—47
Buza apr. 1904	—	—
Rozs apr.-re	672—674	671—72
Rozs okt.-re	681—682	680—81
Rozs áprilisra	—	—
Zab okt.-re	587—588	—
Zab	—	—
Zab áprilisra	581—580	580—81
Tengeri máj	544—543	542—43
Tengeri	—	—
Tengeri	—	—
Teng. máj. 1904	554—553	577—78
Repce	—	—
repce aug.	11.55—11.65	—

Szerkesztői üzenet.

b. b. Csak hetenként egyszer szombaton délelőtt kérünk értesítést az ottani színház heti eseményeiről. Kérünk részletes hirt a népiskola államosításáról.

Hirdetmény

az országgyűlési képviselőválasztói jog új törvényes szabályozása céljából szükséges statisztikai adatok gyűjtése tárgyában.

Az országgyűlési képviselőválasztói eljárás és választói jog tervbe vett reformjának minél célszerűbb előkészíthetése érdekében a folyó évi 22089. sz. a. kibocsátott belügyminiszteri rendelet értelmében a folyó évi március hó 15-ike és 31-ike közötti időszak alatt, a március hó 15-iki állapot szerint az ország valamennyi községében országos összeírás tartatik, mely a választói jog tekintetében számba jöhető felnőtt férfi népességre s annak a választói jogosultság új szabályozásánál figyelembe vehető minden fontosabb viszonyára terjed ki.

Az összeírás nagy jelentőségét ez az alkotmányos cél szabván meg, az ország minden egyes polgárának nemcsak az 1897. évi XXXV. t.-cikkből folyó törvényes, de kiváltképpen hazafias kötelessége is az összeírás sikerességét tőle telhetőleg előmozdítani. Ezt annál inkább is meg lehet várni minden honpolgártól, mert attól sem kell senkinek tartania, hogy az összeírásból adózási szempontból valamely hátrány származnék. Ez már csak azért is ki van zárva, mivel az 1897. évi XXXV. t.-c. 17. §-a világosan kimondja, hogy a statisztikai adatok az adók egyéni kivetésénél alapul nem vehetők. Hogy pedig az őszinte adatbevallásból az adatszolgáltatónak más módon se lehessen semmiféle, sem erkölcsi, sem anyagi hátrányuk, az idézett törvény 15. §-a 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtja azokat a hatósági közegeket vagy a statisztikai összeírásban résztvevő más közreműködőket, valamint a központi statisztikai hivatalnak is mindazon alkalmazottjait, a kik valamely egyénre vonatkozó statisztikai adatot bárkinek is kiszolgáltatnának.

Ezek előrebocsátása után további tájékoztatásul szolgáljanak még a következő tudnivalók:

I. Mi módon hajtatik végre és mely adatokra terjed ki az összeírás?

Az összeírás a hatóság (városi hatóság, községi előljáróság) által előre megállapítandó időben házról-házra járva történik. Minden családfő kötelessége arról gondoskodni, hogy a hatóság által előre megjelölt napon a családnak egy felnőtt tagja, a ki a szükséges adatokat szolgáltatni tudja, otthon tartózkodjék. Ellenkező esetben, valamint akkor is, ha az összeírás alkalmával kitöltött adatok hiányossága utólagos pótlást tesz szükségessé, az érdekelt egyének a hatóság felszólítására az idézésnek megfelelni kötelesek.

Az összeírás akként fogantatosittatik, hogy minden az összeírásnál számbajöhető egyénről egy-egy statisztikai lap állittatik ki, a melyen az illetőnek nevén és lakásán kívül a következő kérdésekre kell válaszolni: I. Személyi viszonyok: 1. Születés éve; 2. Foglalkozás (állás), alkalmaztatás esetén egyúttal az alkalmazó hivatal, vállalat megnevezése; 3. Anyanyelv és a magyar nyelv ismerete, 4. Műveltség (írni és olvasni tudás s a középiskolai vagy magasabb képzettség; 5. Képviselő választói joggal bir-e (ha más községben: hol). — II. Állami adók (helyben és más községben fizetett egyenes adók. — III. Ház- és földbirtoki viszonyok (a 10 kat. holdnál kisebb terjedelmű földdel biró földbirtoknál a szántóföld, kert, tényleg beültetett szőlő és a rét külön feltüntetésével). — IV. Különös kérdések a bányászat, ipar, kereskedelem és közlekedés körébe eső foglalkozással biró egyénekre vonatkozólag: 1. Az önállóknak van-e szabályszerű iparendéjük vagy igazolványuk s üzletükben alkalmaznak-e segédszemélyt (hányat); 2. A nem önállók (segédek, munkások stb.) az összeírás időpontjában alkalmazva voltak-e (ha igen, mióta, — ha nem, mióta), esetleges munkanélküliségüknek mi az oka, tagjaik-e valamely munkás-egyesületnek (melyeknek).

Minden összeírandó egyének kötelessége mindazokat az okmányokat, a melyek a fenti adatok igazolására szolgálhatnak (pl. a középiskolai vagy magasabb képesítésről szóló bizonyítványt, az idegen községben fizetett adókra vonatkozó adókönyvecskét, stb.) az összeírás időpontjára előkeresni, úgy hogy azok a szükséges időben kéznél legyenek.

II. Kiről kell statisztikai lapot kiállítani?

Minden 20 evnél idősebb (1883-ban vagy előbb született) magyar honos, heiybeli polgári férfi lakosról külön statisztikai lapot kell kitölteni, a tényleges szolgálatban álló katonák (honvédek és csendőrök) kivételével. A fegyvergyakorlatra vagy ideiglenes szolgálatra behívott tartalékosok és póttartalékosok az összeírás szempontjából polgári egyéneknek tekintendők s róluk ki kell állítani a statisztikai lapot, természetesen abban a községben, mely tulajdonképpen rendes lakóhelyüket képezi.

A községben báresak rövid idő óta tartózkodó, de a községben alkalmazásban álló vagy munkát kereső egyének, valamint a községből csak ideiglenesen távol levők helybelleknek veendő; róluk tehát statisztikai lap állítandó ki. Viszont a községben csak ideiglenesen vagy vendégképen tartózkodó egyénekről, szállodabeli, vendégfogadói utasokról, a községen átvonuló egyénekről, pl. vándorcigányokról statisztikai lapot kiállítani nem kell. Nem szükséges továbbá statisztikai lapot kiállítani a letartóztatás alatt álló egyénekről sem, kivéve azokat a kik 3 hónapnál nem hosszabb időre vannak letartóztatva, ezek azonban nem a letartóztatási helyen, hanem saját tulajdonképpen lakóhelyükön veendő számba.

Magyar honos az, a ki született, esetleg visszahonosított magyar állampolgár, vagy bár idegen származású, de a magyar állampolgárságot szabályszerű módon megszerezte (honosítás vagy törvény által).

Az a körülmény, hogy valaki egyenes állami adót nem fizet, a statisztikai lap kitöltésénél akadályul nem szolgálhat, mert a statisztikai lapnak többi rovatait azokról is ki kell tölteni, a kik egyenes adó kötelezettség alá nem esnek.

III. Büntető határozatok.

A ki az összeírás alkalmával tudva hamis vagy valótlan adatokat jegyez be a statisztikai lapra, vagy szóbelileg hamis vagy valótlan adatokat vall be, vagy az adatszolgáltatást megtagadja: kihágást követ el és 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik (1897. évi XXXV. t.-c. 13. §-a). A kihágás ügyében a kir. járásbírók járnak el (1897. évi XXXV. t.-c. 16. §-a).

Ily kihágást követ el tehát az, a ki magát vagy valamely 20 éven felüli férfi családtagját az összeírás alól kivonja, vagy az összeíró bármilyen módon s akár csak megtréfálási célból is félrevezetni igyekszik, a ki a kívánt felvilágosítást megtagadja, a ki a hatóság (városi hatóság, községi előljáróság) által az összeírás ügyében megidézettvén, az idézésnek meg nem felel s mulasztását elfogadható módon indokolni nem tudja, stb.

Ifj. Vojnich Sándor
Kossuth-utczai házában a
Székely Á. által bér-
ben birt

üzlethelyiség
május 1-től bérbeadandó.

Tudakozódni lehet a háztulajdonosnál.

Hirdetmény.

Rohonczy Elemér tulajdonát képező és a szabadkai 14517. sz. tkvi betétben 9466., 9467., 9468. hrsz. a. felvett majsai szőlők közötti **erdőterület 1904. évi március hó 13-ik napjának d. e. 10 órájkor** a helyszínén nyilvános árverésen eladatni illetve, amennyiben lánconként 1000 kor. vételár meg nem ajánlatnák, három évre haszonbérbe kiadatni fog és pedig első sorban az egész terület fog árverés alá bocsáttatni s ha sikerten lenne, a már eszközölt mérnöki felmérés szerint megjelölt 1000 □-öles vagyis 5 kapás parcellákban.

Részletes feltételek alulirt ügyvédi irodájában helyben, I. kör, Tompa-utca 261. sz. a. megtudhatók.

Dr. Pleszkovits Lukács.

2701/904.

Árlejtési hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa részéről ezennel közhírré teszem, hogy a Wesselényi-utczai nyilt árok beboltozásának vállalatba adása céljából **f. évi március hó 20-án d. e. 9 órakor** a gazdasági ügyosztály hivatalos helyiségében nyilvános szóbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási ár: 3990 korona.

Bánatpénz: 400 korona.

A tervek és költségvetés, valamint a feltételek a gazdasági ügyosztályban megtekinthetők.

Szabadka, 1904. évi március hó 8-án.

Lyubibratich Kelemen,
gazdasági tanácsnok.

Egy teljesen
jó karban levő
üzleti berendezés
jutányosan eladó
Bővebbet a kiadóhivatal.